

THỰC TRẠNG QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC TRẢI NGHIỆM CHO THANH THIẾU NIÊN TẠI CÁC CƠ SỞ PHẬT GIÁO Ở THÀNH PHỐ HẢI DƯƠNG

ĐẠI ĐỨC NGUYỄN MINH PHƯƠNG*

Ngày nhận bài: 31/10/2016; ngày sửa chữa: 7/11/2016; ngày duyệt đăng: 16/11/2016.

Abstract: The retreat courses in summers are significant in improving comprehensive education for students, eliminating social evils and helping students experience the real life. In this article, author presents situation of management of experiential education for the youth in Buddhism institutions in Hai Duong province. The analysis is the foundation for organisation department of Buddhism institutions to find out solutions to improve quality of summer retreat courses and tighten the tie of family, school and social organisations in educating the youth.

Keywords: Experiential education, summer retreat courses.

1. Quản lý (QL) hoạt động giáo dục trải nghiệm (HĐGDTN) cho thanh thiếu niên (TTN) thông qua các khóa học hè tại các cơ sở Phật giáo

1.1. Xác định mục tiêu, nội dung giáo dục cho TTN. HĐGDTN cho TTN thông qua các khóa tu mùa hè tại các cơ sở Phật giáo nhằm giúp các em có thái độ, tình cảm đúng đắn, trong sáng trong các mối quan hệ xã hội với mọi người và môi trường sống, có tình cảm và lòng biết ơn sâu sắc đối với các bậc sinh thành, ủng hộ những việc làm tốt, hợp đạo lý, bày tỏ phản ứng trước những hành vi sai trái; có thói quen thường xuyên rèn luyện hành vi đạo đức trong ứng xử, trong các vấn đề của các lĩnh vực hoạt động và quan hệ xã hội tự giác thực hiện các chuẩn mực đạo đức, văn hóa và chấp hành pháp luật.

1.2. Xây dựng kế hoạch hoạt động và tổ chức thực hiện kế hoạch giáo dục cho TTN: Xác định điều kiện giáo dục như cơ sở vật chất, tài chính, quỹ thời gian, sự phối hợp với lực lượng giáo dục (LLGD) để xác định mục tiêu và các hoạt động đạt mục tiêu trong HĐGDTN cho TTN thông qua khóa tu mùa hè. Như vậy, khi lập kế hoạch, người QL (trụ trì nhà chùa) cần phải chú ý những yêu cầu này.

1.3. Tổ chức thực hiện hoạt động giáo dục cho TTN: Trên cơ sở văn bản kế hoạch và công tác tổ chức đã có, thực hiện việc hướng dẫn công việc, theo dõi, giám sát, động viên và uốn nắn kịp thời các hoạt động của từng cá nhân và mỗi bộ phận thực hiện kế hoạch giáo dục đã có.

1.4. Chỉ đạo, định hướng phương pháp giáo dục cho TTN. Các phương pháp QL là tổng thể các cách thức tác động có thể có và có chủ đích của chủ thể QL lên đối tượng QL và khách thể QL để đạt được các mục tiêu QL đề ra. Chỉ thông qua và bằng phương

pháp QL mà các mục tiêu, chức năng nhiệm vụ, QL mới đi vào cuộc sống, biến thành thực tiễn phong phú, sinh động, phục vụ lợi ích con người. Phương pháp giáo dục là phương pháp tác động và nhận thức, tình cảm gồm: đàm thoại, tranh luận, kể chuyện, giảng giải, khuyên răn; phương pháp tổ chức hoạt động thực tiễn gồm: giao việc, rèn luyện, tạo thói quen,...

1.5. QL công tác kiểm tra, đánh giá trong giáo dục cho TTN. Kiểm tra, đánh giá thường xuyên, định kì, điều chỉnh, rút kinh nghiệm sau mỗi khóa tu là việc cần được ghi trong kế hoạch và được thực hiện sẽ giúp kế hoạch được thực hiện một cách hiệu quả. Trụ trì cần thành lập nhóm trưởng để giúp trụ trì nắm bắt thông tin kịp thời, tổ chức kiểm tra việc thay đổi của TTN sau mỗi khóa tu để từ đó có những điều chỉnh sao cho hợp lí và hiệu quả hơn. Đây là một trong những biện pháp quan trọng giúp nhà chùa thực hiện kế hoạch giáo dục nói chung cũng như kế hoạch giáo dục cho TTN trong các khóa tu mùa hè nói riêng.

1.6. Tăng cường cơ sở vật chất, kĩ thuật phục vụ giáo dục cho TTN. Cơ sở vật chất, trang thiết bị là một phần không thể thiếu trong công tác tổ chức các khóa tu mùa hè nhằm giáo dục TTN. Cơ sở vật chất, kĩ thuật là yếu tố tác động trực tiếp đến quá trình giáo dục, góp phần quyết định đến chất lượng giáo dục của các khóa tu mùa hè tại các cơ sở Phật giáo. Việc QL cơ sở vật chất kĩ thuật phục vụ hoạt động giáo dục cho TTN qua các khóa tu có tác dụng rất quan trọng trong việc rèn luyện các kĩ năng, phẩm chất đạo đức cho TTN.

2. Thực trạng HĐGDTN cho TTN tại các cơ sở Phật giáo ở TP. Hải Dương

Để tìm hiểu thực trạng hoạt động giáo dục cho TTN của các khóa học hè tại các cơ sở Phật giáo TP. Hải Dương (tỉnh Hải Dương), chúng tôi đã tiến hành

khảo sát một số đối tượng: LLGD (cán bộ quản lý và giáo viên): 30; phụ huynh học sinh (HS): 45; Ban tổ chức khóa tu: 18; chính quyền địa phương: 6 và 150 TTN, HS về nhận thức của họ đối với các khóa tu được tổ chức tại các cơ sở Phật giáo trên địa bàn thành phố. Kết quả thu được như sau:

2.1. Thực trạng nhận thức của LLGD và TTN về hoạt động giáo dục TTN của các khóa tu mùa hè. Đa số ý kiến đều khẳng định rằng biết rõ và biết rất rõ về các khóa tu mùa hè và không có ý nào cho rằng không biết về các khóa tu. Bên cạnh đó, qua khảo sát và phỏng vấn, tỉ lệ TTN, HS cũng tham gia vào nhiều hoạt động khác như “Về quê thăm ông bà”, “tham gia sinh hoạt hè ở khu phố”, “chơi những trò chơi yêu thích”,... và vẫn còn một tỉ lệ không nhỏ TTN, HS tỏ ra bình thường hoặc không muốn tham gia vào các khóa tu.

Nhằm tìm hiểu rõ hơn về nhận thức của LLGD về các khóa tu mùa hè, chúng tôi đã khảo sát LLGD và Ban tổ chức khóa tu về vai trò của các khóa tu mùa hè trong việc giáo dục TTN hiện nay (xem *bảng 1*).

Bảng 1. Vai trò của việc giáo dục cho TTN thông qua các khóa học hè tại các cơ sở Phật giáo

MỨC ĐỘ	LLGD (81)		Ban tổ chức khóa tu (18)		Tổng	
	SL	%	SL	%	SL	%
Có tác dụng tốt	57	70,37	18	100	75	75,76
ít tác dụng	24	29,63	0	0	24	24,24
Không tác dụng	0	0	0	0	0	0

Kết quả *bảng 1* cho thấy, đa số ý kiến cho rằng các khóa tu có tác dụng tốt trong việc giáo dục TTN với 75,76% ý kiến đánh giá và không có ý kiến nào đánh giá là không có tác dụng. Điều này chứng tỏ các khóa tu đã đạt được những hiệu quả nhất định trong việc giáo dục TTN địa phương. Tuy nhiên, giữa ý kiến của Ban tổ chức với các LLGD khác lại chưa có sự đồng nhất hoàn toàn. Trong khi 100% ý kiến cho rằng các khóa tu có tác dụng tốt thì vẫn còn 29,63% ý kiến của các LLGD cho rằng các khóa tu ít có tác dụng trong việc giáo dục TTN.

Trên cơ sở kết quả nghiên cứu *bảng 1*, tác giả đã nghiên cứu cụ thể các tác dụng, lợi ích của khóa tu

mùa hè mang lại cho TTN. Các nội dung được tổ chức trong khóa tu nhằm mang lại các tác dụng: Củng cố kiến thức đã học trên lớp; Nâng cao phẩm chất đạo đức cho TTN; Rèn luyện các kĩ năng sống cần thiết; Tu tâm dưỡng tính theo giáo lý nhà Phật; Giúp HS thư giãn sau một năm học căng thẳng; Giúp HS tránh được những tệ nạn xã hội. Kết quả khảo sát được thể hiện ở *bảng 2*.

Bảng 2. Tác dụng, lợi ích của các khóa học hè tại cơ sở Phật giáo mang lại cho TTN

TT	TÁC DỤNG, LỢI ÍCH	LLGD (99)		TTN, HS (150)		Tổng (249)	
		SL	%	SL	%	SL	%
1	Củng cố kiến thức đã học trên lớp	16	16,16	28	18,67	44	17,67
2	Nâng cao phẩm chất đạo đức cho TTN	75	75,76	84	56	159	63,86
3	Rèn luyện các kĩ năng sống cần thiết	48	48,48	53	35,33	101	40,56
4	Tu tâm dưỡng tính theo giáo lý nhà Phật	91	91,92	112	74,67	203	81,53
5	Giúp HS thư giãn sau một năm học căng thẳng	69	69,7	62	41,33	131	52,61
6	Giúp HS tránh được những tệ nạn xã hội	55	55,56	61	40,67	116	46,59

Kết quả *bảng 2* cho thấy: Tác dụng lớn nhất của khóa tu là nhằm TTN “Tu tâm dưỡng tính theo giáo lý nhà Phật” đó là giáo lý hướng con người đến “chân - thiện - mĩ” với 81,53% ý kiến đánh giá. Đứng thứ hai là tác dụng nhằm “Nâng cao phẩm chất đạo đức cho TTN” với 63,86% ý kiến đánh giá. Trong khi đó, tác dụng “Củng cố kiến thức đã học trên lớp” đứng cuối cùng khi chỉ nhận được 17,67% ý kiến đánh giá. Kết quả này cũng phản ánh đúng bản chất cũng như mục đích của các khóa tu là chú trọng giáo dục đạo đức, nhân văn cho TTN mà trên hết đó là giáo lý nhà Phật. Bên cạnh đó, các khóa tu được tổ chức phong phú về hình thức và nội dung còn giúp TTN, HS rèn luyện các kĩ năng sống cần thiết, giảm tải áp lực, thư giãn sau một năm học và tránh được các tệ nạn xã hội như nghiện hút, nghiện game,...

So sánh giữa đánh giá của các LLGD và TTN, HS, *bảng 2* chỉ ra rằng hầu hết các tác dụng đều được các LLGD đánh giá cao hơn hẳn so với TTN, HS ngoại trừ tác dụng “Củng cố kiến thức đã học trên lớp” là TTN, HS đánh giá cao hơn nhưng sự chênh lệch cũng không đáng kể (18,67% ý kiến TTN, HS so với 16,16% ý kiến của LLGD).

Trên cơ sở những tác dụng của khóa tu mùa hè, chúng tôi tiếp tục tìm hiểu hứng thú của TTN đối với các nội dung thực hiện trong khóa tu (xem *bảng 3*).

Bảng 3. Thái độ của TTN khi tham gia khóa tu mùa hè tại các cơ sở Phật giáo

MỨC ĐỘ	LLGD (99)		TTN, HS (150)		Tổng (249)	
	SL	%	SL	%	SL	%
Rất hứng thú	37	37,37	48	32	85	34,14
Hứng thú	46	46,46	60	40	106	42,57
Bình thường	11	11,11	29	19,33	40	16,06
Ít hứng thú	5	5,05	13	8,67	18	7,23
Không hứng thú	0	0	0	0	0	0

Kết quả cho thấy, nhìn chung TTN, HS có hứng thú với các nội dung được tổ chức trong khóa tu mùa hè. Kết quả này phản ánh: mặc dù các cơ sở Phật giáo trên địa bàn TP. Hải Dương đã có những cố gắng, sáng tạo trong công tác giáo dục TTN nói chung và giáo dục TTN thông qua các khóa tu mùa hè nói riêng, nhưng để thu hút nhiều hơn nữa TTN tham gia và thích thú với những hoạt động diễn ra trong khóa tu, đòi hỏi Ban tổ chức khóa tu cần có sự sáng tạo hơn nữa trong tổ chức các hoạt động, cần có những biện pháp QL kịp thời để hoạt động này đi vào nền nếp.

Ban tổ chức khóa tu cần có mối quan hệ mật thiết với phụ huynh của TTN, HS. Nhằm tìm hiểu về mối quan hệ này, tác giả đã khảo sát phụ huynh HS và Ban tổ chức khóa tu về mối quan hệ này.

3. Thực trạng QL HĐGD TN cho TTN thông qua các khóa học hè tại các cơ sở Phật giáo TP. Hải Dương

3.1. Về kế hoạch giáo dục cho TTN. Muốn hoạt động giáo dục TTN đạt được hiệu quả, Ban tổ chức khóa tu mùa hè cần phải xây dựng một kế hoạch chi tiết, đảm bảo cân đối các hoạt động diễn ra trong khóa tu hướng vào việc giáo dục TTN, HS. Để nghiên cứu chính xác hiệu quả của việc xây dựng kế hoạch giáo dục TTN của Ban tổ chức khóa tu, chúng tôi nghiên cứu hai đối tượng chính là phụ huynh của TTN và các thành viên tham gia vào khóa tu nhằm giáo dục TTN (xem *bảng 4*).

Theo kết quả *bảng 1*, chúng tôi nhận thấy rằng các nội dung của việc xây dựng kế hoạch cho các khóa tu mùa hè nhằm giáo dục cho TTN, HS đều đạt

Bảng 4. Hiệu quả xây dựng kế hoạch giáo dục TTN thông qua các khóa tu mùa hè

TT	NỘI DUNG XÂY DỰNG KẾ HOẠCH	MỨC ĐỘ ĐẠT ĐƯỢC				ĐTB	THỨ BẬC
		Tỉ lệ	Tốt	Trung bình	Chưa tốt		
1	Kế hoạch giáo dục cho TTN thông qua các khóa tu trong suốt mùa hè	SL	42	16	5	2,59	3
		%	66,67	25,4	7,9		
2	Kế hoạch hoạt động riêng cho từng khóa tu	SL	37	19	7	2,48	5
		%	58,73	30,16	11,11		
3	Có lịch hoạt động hàng ngày, từng buổi, từng chủ đề kịp thời	SL	45	15	3	2,67	1
		%	71,43	23,81	4,76		
4	Công khai kế hoạch để các khóa sinh nắm được nhiệm vụ của mình	SL	35	21	7	2,44	6
		%	55,56	33,33	11,11		
5	Kế hoạch được xây dựng thống nhất với mục tiêu giáo dục của nhà trường và gia đình	SL	34	23	6	2,44	6
		%	53,96	36,51	9,52		
6	Có kế hoạch dự phòng kịp thời cho những trường hợp đột xuất	SL	39	16	8	2,49	4
		%	61,9	25,4	12,7		
7	Yêu cầu các bộ phận, giảng sư, cộng tác viên lập kế hoạch cho hoạt động của mình	SL	40	21	2	2,6	2
		%	63,49	33,33	3,17		

hiệu quả tương đối tốt với điểm trung bình từ 2,44 trở lên. Tuy nhiên, để các khóa tu mùa hè đạt được hiệu quả giáo dục tối ưu, Ban tổ chức cần nâng cao hơn nữa hiệu quả của công tác xây dựng kế hoạch, đồng thời cũng giảm thiểu tối đa các mặt chưa tốt, còn hạn chế trong công tác này.

3.2. Về công tác tổ chức hoạt động giáo dục cho TTN. Chúng tôi nhận thấy tất cả các nội dung công việc được triển khai đều được các ý kiến HS đánh giá là rất cần thiết và cần thiết, không có ý kiến nào cho rằng các nội dung này là ít cần thiết và không cần thiết. Hầu hết các nội dung đều được đánh giá đạt hiệu quả tốt, tuy nhiên vẫn còn nhiều ý kiến cho rằng việc triển khai kế hoạch giáo dục đạt hiệu quả chưa tốt.

Như vậy, có thể thấy được rằng, trong quá trình triển khai kế hoạch giáo dục, Ban tổ chức khóa tu vẫn còn gặp rất nhiều khó khăn trong việc thành lập các ban phụ trách từng mảng việc một như nội dung,

hậu cần, tổ chức hoạt động,... Có thể những khó khăn này bắt nguồn từ việc thiếu nhân lực cùng chung tay, góp sức với Ban tổ chức, nhà chùa trong việc giáo dục TTN, HS.

3.3. Về chỉ đạo thực hiện các biện pháp nâng cao hiệu quả giáo dục TTN cho TTN. Kết quả thu được cho thấy HĐGD TTN cho TTN thông qua khóa tu mùa hè tại các cơ sở giáo dục TP. Hải Dương đều được đánh giá thường xuyên và đạt được hiệu quả tốt. Theo đánh giá của phụ huynh TTN, HS và Ban tổ chức các khóa tu, các cơ sở Phật giáo đã chỉ đạo đổi mới cách thức tổ chức hoạt động, cải tiến nội dung hoạt động, thu hút HS tích cực tham gia vào các khóa tu.

Tuy nhiên, việc triển khai các biện pháp cũng như hiệu quả sử dụng các biện pháp mà các cơ sở Phật giáo sử dụng để HĐGD TTN trong các khóa tu mùa hè vẫn còn những hạn chế và thiếu sót nhất định. Để giúp hoạt động giáo dục TTN của các khóa tu mùa hè đạt hiệu quả cao cần phải phối hợp với nhà trường, phụ huynh HS, các tổ chức đoàn thể của địa phương tham gia vào quá trình triển khai khóa tu.

3.4. Về công tác kiểm tra, đánh giá giáo dục trải nghiệm cho TTN. Kết quả điều tra cho thấy: công tác kiểm tra, đánh giá được thực hiện và đạt hiệu quả tương đối tốt ở một số nội dung cụ thể như: “Kiểm tra việc thực hiện hoạt động của khóa tu theo kế hoạch” với điểm trung bình mức độ thực hiện là 4,37/5 và điểm trung bình của hiệu quả thực hiện đạt 2,27/3, trong đó có tới 88,89% ý kiến được hỏi trả lời là thực hiện thường xuyên và 41,27% ý kiến trả lời là thực hiện tốt, chính điều này đã tác động tích cực đến kết quả tổ chức hoạt động giáo dục TTN của các khóa tu mùa hè.

Bên cạnh đó, công tác “Kiểm tra hiệu quả hoạt động của khóa tu thông qua việc tổ chức các hoạt động cho TTN. Phân công mỗi nhóm phụ trách một HĐ theo chủ đề” cũng được duy trì đều đặn và được đánh giá ở mức độ rất thường xuyên là 42,86%, mức độ thường xuyên là 46,03% và cũng có 36,51% ý kiến đánh giá đạt được hiệu quả tốt. Tuy nhiên, trong thực tế công tác kiểm tra, đánh giá chất lượng hoạt động giáo dục TTN thông qua khóa tu mùa hè chưa được thực hiện đầy đủ, thường xuyên và đạt hiệu quả tốt ở tất cả các mặt hoạt động, chưa có thước đo cho hoạt động và đôi khi kiểm tra, đánh giá vẫn còn biểu hiện hình thức, làm cho xong việc. Vì thế, các cơ sở Phật giáo chưa “Thường xuyên động viên, khen thưởng, đánh giá đúng công sức của các thành viên tham gia” khi giảng sư cũng

như học viên đạt được thành tích góp phần làm nên thành công của khóa tu. Đây cũng là nguyên nhân không nhỏ dẫn đến việc các khóa tu mùa hè dành cho TTN chưa thu hút được học viên tích cực tham gia.

Như vậy, hoạt động kiểm tra, đánh giá kết quả hoạt động giáo dục TTN thông qua khóa tu mùa hè tại các cơ sở Phật giáo trên địa bàn TP. Hải Dương đã đạt được những thành công nhất định nhưng cũng còn có những thiếu sót, hạn chế cần khắc phục, đòi hỏi Ban tổ chức các khóa tu mùa hè cần cải tiến, đổi mới và có biện pháp nhằm giúp cho hoạt động kiểm tra, đánh giá đạt được hiệu quả cao hơn. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Lê Quang Đức (2014). *Trải nghiệm mùa hè với khóa tu tại chùa Khai Nguyên*. Chuatanvien.com.
- [2] Đỗ Nguyên Hạnh (1998). *Một vài hình thức giáo dục sinh ngoài giờ lên lớp có hiệu quả*. NXB Giáo dục.
- [3] Trần Kiểm (2012). *Khoa học quản lý giáo dục*. NXB Đại học Sư phạm
- [4] Hà Nhật Thăng (2002). *Thực hành tổ chức hoạt động giáo dục*. NXB Giáo dục.
- [5] Nguyễn Thị Thành (2005). *Các biện pháp tổ chức hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp cho học sinh trung học phổ thông*. Luận án tiến sĩ Giáo dục học, Trường Đại học sư phạm Hà Nội.

KÍNH MỜI BẠN ĐỌC ĐẶT MUA TẠP CHÍ GIÁO DỤC NĂM 2017

Tạp chí Giáo dục ra mỗi tháng 02 kì, đặt mua tại các bưu cục địa phương (Mã số C192) hoặc đặt mua trực tiếp tại Tòa soạn (số lượng lớn) theo địa chỉ: **TẠP CHÍ GIÁO DỤC, 4 Trịnh Hoài Đức, quận Đống Đa, Hà Nội.**

Kính mời bạn đọc, các đơn vị giáo dục, trường học đặt mua **Tạp chí Giáo dục năm 2017**. Mọi liên hệ xin gửi về địa chỉ trên hoặc liên lạc qua số điện thoại: 04.37345363; Fax: 04.37345363.

Xin trân trọng cảm ơn.

TẠP CHÍ GIÁO DỤC